

Редакція:

03.10.2017

28.12.2014

16.10.2012

07.08.1991

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про індексацію грошових доходів населення

Закон введено в дію з дня опублікування - 7 серпня 1991 року
(згідно з Постановою Верховної Ради Української РСР
від 3 липня 1991 року N 1283-XII)

Дію цього Закону зупинено
(згідно з Декретом Кабінету Міністрів України
від 9 грудня 1992 року N 7-92)

Дію цього Закону відновлено з 1 січня 1997 року
(у зв'язку з втратою чинності Декрету Кабінету Міністрів України
від 9 грудня 1992 року N 7-92
згідно із Законом України
від 21 листопада 1996 року N 534/96-ВР)

Із змінами і доповненнями, внесеними
Законами України
від 25 квітня 1997 року N 234/97-ВР
(Законом України від 25 квітня 1997 року N 234/97-ВР
цей Закон викладено в новій редакції),
від 7 лютого 2002 року N 3027-III,
від 6 лютого 2003 року N 491-IV
(Законом України від 6 лютого 2003 року N 491-IV
цей Закон викладено у новій редакції),
від 25 березня 2005 року N 2505-IV,
від 28 грудня 2007 року N 107-VI
(зміни, внесені Законом України від 28 грудня 2007 року N 107-VI,
діють по 31 грудня 2008 року,
зміни, внесені пунктом 98 розділу II Закону України
від 28 грудня 2007 року N 107-VI,
визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними),
згідно з Рішенням Конституційного Суду України

від 22 травня 2008 року N 10-рп/2008),
від 16 жовтня 2012 року N 5463-VI,
від 28 грудня 2014 року N 76-VIII,
від 24 грудня 2015 року N 911-VIII,
від 17 травня 2016 року N 1368-VIII,
від 3 жовтня 2017 року N 2148-VIII

(Установлено, що норми і положення цього Закону застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів бюджетів усіх рівнів, бюджету Пенсійного фонду України та бюджетів інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування на 2014 рік, згідно із Законом України від 16 січня 2014 року N 719-VII, враховуючи зміни, внесені Законом України від 31 липня 2014 року N 1622-VII)

(Установлено, що норми і положення цього Закону застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, згідно із Законом України від 8 липня 2010 року N 2456-VI, враховуючи зміни, внесені Законом України від 28 грудня 2014 року N 79-VIII, згідно із Законом України від 28 грудня 2014 року N 80-VIII)

Цей Закон визначає правові, економічні та організаційні основи підтримання купівельної спроможності населення України в умовах зростання цін з метою дотримання встановлених Конституцією України гарантій щодо забезпечення достатнього життєвого рівня населення України.

Стаття 1. Визначення термінів

Для цілей цього Закону терміни вживаються в такому значенні:

індексація грошових доходів населення - встановлений законами та іншими нормативно-правовими актами України механізм підвищення грошових доходів населення, що дає можливість частково або повністю відшкодувати подорожчання споживчих товарів і послуг;

індекс споживчих цін - показник, що характеризує динаміку загального рівня цін на товари та послуги, які купує населення для невиробничого споживання;

поріг індексації - величина індексу споживчих цін, яка надає підстави для проведення індексації грошових доходів населення.

Стаття 2. Об'єкти індексації грошових доходів населення

Індексації підлягають грошові доходи громадян, одержані ними в гривнях на території України і які не мають разового характеру:

пенсії;

стипендії;

оплата праці (грошове забезпечення);

суми виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, крім щомісячних страхових виплат потерпілим на виробництві (з урахуванням виплат на необхідний догляд за потерпілим) та членам їхніх сімей і пенсій, які індексуються відповідно до закону за цими видами страхування;

(абзац п'ятий частини першої статті 2 у редакції
Закону України від 03.10.2017 р. N 2148-VIII)

суми відшкодування шкоди, заподіяної фізичній особі каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також суми, що виплачуються особам, які мають право на відшкодування шкоди у разі втрати годувальника, крім суми виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

(абзац шостий частини першої статті 2 у редакції
Закону України від 03.10.2017 р. N 2148-VIII)

розмір аліментів, визначений судом у твердій грошовій сумі.

(частину першу статті 2 доповнено абзацом сьомим
згідно із Законом України від 17.05.2016 р. N 1368-VIII)

Кабінет Міністрів України може встановлювати інші об'єкти індексації, що не передбачені частиною першою цієї статті.

Соціальні виплати, що мають цільовий і разовий характер (допомога при народженні дитини, допомога на поховання, матеріальна допомога, одноразова допомога при виході на пенсію тощо), а також допомога у зв'язку з вагітністю і пологами індексації не підлягають. Підтримка купівельної спроможності провадиться шляхом підвищення розміру зазначених виплат.

Підтримка купівельної спроможності соціальних виплат, які визначаються залежно від прожиткового мінімуму, здійснюється шляхом перегляду їх розміру у зв'язку із зростанням прожиткового мінімуму відповідно до законодавства.

(частину третю статті 2 замінено двома частинами
згідно із Законом України від 28.12.2007 р. N 107-VI,
зв'язку з цим частину четверту вважати частиною п'ятою)

(зміни, внесені підпунктом 1 пункту 98 розділу II Закону
України від 28.12.2007 р. N 107-VI, визнано такими, що не
відповідають Конституції України (є
неконституційними), згідно з Рішенням
Конституційного Суду України від 22.05.2008 р. N 10-
рп/2008)

Індексація пенсій здійснюється шляхом їх підвищення відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

(статтю 2 доповнено новою частиною п'ятою
згідно із Законом України від 03.10.2017 р. N 2148-VIII,
у зв'язку з цим частину п'яту вважати частиною шостою)

Індексації підлягають грошові доходи населення у межах прожиткового мінімуму, встановленого для відповідних соціальних і демографічних груп населення.

Стаття 3. Обчислення індексу споживчих цін

Індекс споживчих цін обчислюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики, і не пізніше 10 числа місяця, що настає за звітним, публікується в офіційних періодичних виданнях.

(стаття 3 із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 16.10.2012 р. N 5463-VI)

Стаття 4. Підстави для проведення індексації

Індексація грошових доходів населення проводиться в разі, коли величина індексу споживчих цін перевищила поріг індексації, який установлюється в розмірі 103 відсотка.

(частина перша статті 4 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 24.12.2015 р. N 911-VIII)

Обчислення індексу споживчих цін для індексації грошових доходів населення провадиться наростаючим підсумком, починаючи з місяця введення в дію цього Закону.

Для проведення подальшої індексації грошових доходів населення обчислення індексу споживчих цін починається за місяцем, у якому індекс споживчих цін перевищив поріг індексації, зазначений у частині першій цієї статті.

Підвищення грошових доходів населення у зв'язку з індексацією здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому опубліковано індекс споживчих цін.

У разі якщо грошові доходи населення підвищено з урахуванням прогностичного рівня інфляції випереджаючим шляхом, при визначенні обсягу підвищення грошових доходів у зв'язку із індексацією враховується рівень такого підвищення у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

(статтю 4 доповнено частиною п'ятою згідно із
Законом України від 25.03.2005 р. N 2505-IV)

Стаття 5. Джерела коштів на проведення індексації грошових доходів населення

Підприємства, установи та організації підвищують розміри оплати праці у зв'язку з індексацією за рахунок власних коштів.

Підприємства, установи та організації, що фінансуються чи дотуються з Державного бюджету України, підвищують розміри оплати праці (грошового забезпечення) у зв'язку з індексацією за рахунок власних коштів і коштів Державного бюджету України.

Об'єднання громадян підвищують розміри оплати праці за рахунок власних коштів.

Індексація виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, інших видів соціальної допомоги проводиться відповідно за рахунок фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, а також за рахунок коштів Державного бюджету України.

(частина четверта статті 5 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 03.10.2017 р. N 2148-VIII)

Індексація стипендій особам, які навчаються, проводиться за рахунок джерел, з яких вони сплачуються.

Проведення індексації грошових доходів населення здійснюється у межах фінансових ресурсів бюджетів усіх рівнів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування на відповідний рік.

(статтю 5 доповнено частиною шостою згідно із
Законом України від 28.12.2014 р. N 76-VIII,
частина шоста статті 5 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 03.10.2017 р. N 2148-VIII)

Індексація розміру аліментів, визначеного судом у твердій грошовій сумі, проводиться за рахунок коштів платника аліментів.

(статтю 5 доповнено частиною сьомою згідно із
Законом України від 17.05.2016 р. N 1368-VIII)

Стаття 6. Державні гарантії підвищення грошових доходів населення у зв'язку із зростанням цін

У разі виникнення обставин, передбачених статтею 4 цього Закону грошові доходи населення визначаються як результат добутку розміру доходу, що підлягає індексації в межах прожиткового мінімуму для відповідних соціальних і демографічних груп населення, та величини індексу споживчих цін.

Порядок проведення індексації грошових доходів населення визначається Кабінетом Міністрів України.

(стаття 6 у редакції Закону
України від 28.12.2007 р. N 107-VI)

(зміни, внесені підпунктом 2 пункту 98 розділу II Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 22.05.2008 р. N 10-рп/2008)

Стаття 7. Індексація грошових доходів населення за рішенням органів місцевого самоврядування

За рішенням органів місцевого самоврядування за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету може здійснюватися індексація грошових доходів населення з урахуванням регіонального індексу споживчих цін, якщо він не нижчий, ніж у цілому по Україні, та в межах регіонального прожиткового мінімуму для працездатної особи, затвердженого в розмірі, не нижчому від встановленого відповідно до Закону України "Про прожитковий мінімум".

Стаття 8. Порядок перегляду розмірів державних соціальних гарантій та гарантій оплати праці

Перегляд розмірів державних соціальних гарантій та гарантій оплати праці відповідно до умов, визначених цим Законом, здійснюється уповноваженими на це органами протягом місяця, у якому виникли підстави для перегляду.

За наявності підстав, визначених цим Законом, право населення на реалізацію зазначених гарантій не залежить від прийняття рішень відповідними органами.

Стаття 9. Порядок фінансування здійснення індексації грошових доходів населення

Індексація грошових доходів населення здійснюється за місцем їх отримання за рахунок відповідних коштів.

Індексація розміру аліментів, визначеного судом у твердій грошовій сумі, здійснюється підприємствами, установами, організаціями, фізичними особами, фізичними особами - підприємцями, які проводять відповідні відрахування аліментів із доходу платника аліментів.

(статтю 9 доповнено новою частиною другою згідно із Законом України від 17.05.2016 р. N 1368-VIII, у зв'язку з цим частину другу вважати частиною третьою)

У разі коли дохід, що виплачується одним підприємством, установою, організацією, формується з різних джерел, сума додаткового доходу від індексації виплачується за рахунок кожного джерела пропорційно його частці в загальному доході.

Стаття 10. Порядок врахування об'єктів індексації

Індексація доходів працюючого населення проводиться за основним місцем роботи. Доходи від роботи за сумісництвом, на умовах погодинної оплати поза основним місцем роботи індексуються в розмірі, що з урахуванням оплати праці за основним місцем роботи не перевищує прожиткового мінімуму для працездатної особи.

Оплата праці студентів та учнів денних відділень навчальних закладів індексується в розмірі, що з урахуванням стипендії не перевищує прожиткового мінімуму для працездатної особи.

Частину третю статті 10 виключено

(згідно із Законом України від 03.10.2017 р. N 2148-VIII)

Частину четверту статті 10 виключено

(згідно із Законом України від 28.12.2007 р. N 107-VI)

(зміни, внесені підпунктом 3 пункту 98 розділу II Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 22.05.2008 р. N 10-рп/2008)

Стаття 11. Участь громадськості в роботі по підготовці проведення індексації грошових доходів населення

Представники професійних спілок та їх об'єднань, жіночих, молодіжних, ветеранських громадських організацій та громадських організацій споживачів беруть участь у спостереженнях за зміною цін і тарифів на товари та послуги, що реалізуються населенню, та у спостереженнях за зміною рівнів заробітної плати працівників галузей народного господарства.

Порядок участі представників громадських організацій у зазначених спостереженнях визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 12. Громадські експертні ради з питань індексації

При Кабінеті Міністрів України, обласних державних адміністраціях, виконавчих органах міських рад міст Києва та Севастополя за участю представників органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування і громадських організацій, зазначених у статті 11 цього Закону, можуть створюватися громадські експертні ради з питань індексації.

(стаття 12 у редакції Закону
України від 16.10.2012 р. N 5463-VI)

Стаття 13. Гласність у роботі по встановленню індексу споживчих цін

Щомісячні звіти центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики, про результати спостережень за зміною цін і тарифів на товари та послуги, що реалізуються населенню, та про результати спостережень за зміною рівнів заробітної плати працівників галузей економіки публікуються в газеті "Урядовий кур'єр".

(стаття 13 у редакції Закону
України від 16.10.2012 р. N 5463-VI)

Стаття 14. Контроль за дотриманням законодавства про індексацію грошових доходів населення

Контроль за дотриманням законодавства про індексацію грошових доходів населення здійснюється відповідними державними органами, органами місцевого самоврядування.

(стаття 14 із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 16.10.2012 р. N 5463-VI)

Стаття 15. Відповідальність за порушення законодавства про індексацію грошових доходів населення

За порушення законодавства про індексацію грошових доходів населення винні особи притягаються до відповідальності відповідно до закону.

Стаття 16. Порядок вирішення спорів з питань індексації грошових доходів населення

Спори, що виникають з питань індексації грошових доходів населення, вирішуються у судовому порядку.

Стаття 17. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2003 року.
2. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються у частині, що не суперечить цьому Закону.
3. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:
внести до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів у відповідність із цим Законом;
привести свої рішення у відповідність із цим Законом;
забезпечити приведення центральними органами виконавчої влади прийнятих ними нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Голова Верховної Ради
Української РСР

Л. КРАВЧУК

м. Київ
3 липня 1991 року
N 1282-XII